

Místo nálezu ostřice šlahounovité v NPR Kladské rašeliny.

Ostřice šlahounovitá – nově nalezený kriticky ohrožený druh pro Slavkovský les

Přemysl Tájek, AOPK ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Slavkovský les

Jak už tomu u přírodovědců bývá, za nejlepšími životními objevy obvykle stojí náhoda. Když jsme se v parném pátečním odpolední 9. června s kolegou Pavlem Jaškou narychlo rozhodli, že se zajdeme podívat do Pateráku na staré hnízdo černých čápů, botanické objevy jsme rozhodně neočekávali. Hnízdo čápů zůstalo letos neobsažené, a tak jsme se trochu zklamaně vraceli obloukem zpátky na přístupovou cestu.

Paterák je po Tajze druhou největší částí národní přírodní rezervace (NPR) Kladské rašeliny. Podobně jako u všech čtyř ostatních částí NPR jde o vrchoviště, tedy rašeliněště velmi chudé na živiny, syčené převážně dešťovou vodou. Vegetačně je tvořeno především rozsáhlými světlými pralesními bory s vzácnou borovicí blatkou. Ve zdejších extrémním prostředí dokáže přežít jen nemnoho velmi nenáročných nebo naopak úzce specializovaných druhů rostlin, a ač jsou Kladské rašeliny dechberoucí divočinou, z floristického hlediska jsou přeci jen poněkud jednotvárné. Významným zpestřením jsou však občasné vývěry podzemních vod vnášející do chudých

rašelinných půd rozpuštěné minerální látky. Na těchto prameništích se proto v Kladských rašelinách můžeme setkat s dalšími rostlinami, které bychom na vrchovištích nečekali – třeba s rákosem, ale i s některými vzácnými druhy jako jsou zdrojovka potoční (*Montia hallii*), ostřice přiblá (*Carex diandra*) nebo vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*).

Okolí prameniští na Pateráku jsou jedinými známými místy ve Slavkovském lese, kde se vyskytuje ostřice plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa*). Ač jde o rostlinu dosahující výšky až 1 metru, její přítomnost je zde známa teprve několik let a doposud jsem byl přesvědčen, že zde roste jen velmi vzácně v počtu několika málo desítek jedinců. Když jsme proto stanuli na prameništní světlině o velikosti několika stovek čtverečních metrů souvisle pokryté porostem této vzácné rostliny, neodolal jsem a pokoušel se zdejší vegetaci zachytit na fotografii. Výjimečné stanoviště s roztroušeným výskytem rákosu a pro Kladské rašeliny neobyčejně pestrou skladbou stromového patra (tedy nejen s blatkou a smrkem ale i olší

lepkavou a břízou pýřitou) pochopitelně lákalo k bližšímu prozkoumání. Záhy jsem si tak pod porosty vysoké ostřice plstnatoplodé všiml dalších ostřicových klásků a srdce regionálního patriota rázem zajásalo. Dlouhé šlahounovité výběžky drobné ostřice totiž bez nejmenších pochybností patřily kriticky ohrožené ostřici šlahounovité (*Carex chordorrhiza*), druhu rostoucímu v České republice pouze na několika málo nejzachovalejších rašeliníštích, z nichž všechna jsou součástí maloplošných zvláště chráněných území: v Krušných horách roste v NPR Božídarské rašeliníště, na Šumavě v Novohuťských močálech, Novohuťské a Blatenské slati, na Třeboňsku v NPR Ruda, na Českomoravské vrchovině v PR Rašeliníště Kaliště a NPR Dárko a na Dokesku v NPR Břehyně-Pecopala (viz mapa).

Populace ostřice šlahounovité na Pateráku zaujímá plochu několika desítek čtverečních metrů a je s podivem, že zde i spolu s mnohem větší ostřicí plstnatoplodou tak dlouho unikaly pozornosti přírodovědců. Důvody jsou však zřejmé: jde o obtížně dostupná místa (v létě navíc dosti nehostinná kvůli značnému množství obtížného hmyzu), do národní přírodní rezervace je zapovězen vstup veřejnosti (především kvůli ochraně vzácných druhů

▲ Ostřice šlahounovitá. Obě fotografie Přemysla Tájek

plachých živočichů) a ani noha ochránářova nemá příliš důvodů sem zavítat – zdejší rašeliníště jsou totiž ponechávána samovolnému vývoji jen s minimem lidských zásahů. ■

